

PCB i byggnader

Inventering i Kungsbacka

Användningen av PCB totalförbjöds i Sverige 1995. Men det finns fortfarande spår av PCB i naturen där det bryts ned mycket långsamt och lagras upp i fettvävnaden hos både människor och djur.

PCB användes ofta i fogmassor i hus som byggdes under perioden 1956-1973. Väder och vind bidrar till att sprida PCB från fogar och golvmassor. Enligt förordningen om PCB från regeringen finns krav på sanering av alla byggnader med mer än 0,005 viktprocent PCB i fog- och golvmassor, antingen till ett viss datum eller i samband med byggnads- eller rivningsåtgärder. Ansvaret för saneringen vilar på fastighets-ägaren.

Förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd har inventerat 148 objekt i Kungsbacka vilka kan ha PCB i fogarna. 134 objekt behövde inte saneras, 13 objekt har sanerats och två objekt återstår att sanera. Sammanlagt har 190 kilo PCB omhändertagits.

Sammanfattning

PCB är samlingsnamn för en grupp svårnedbrytbara organiska föreningar som kan vara skadliga för både djur och människor. PCB finns främst i fogmassor i hus byggda mellan 1956 och 1973. Väder och vind bidrar till att sprida PCB från fogar och golvmassor.

Enligt en förordning från regeringen finns krav på sanering av alla byggnader med PCB i fog- och golvmassor. Ansvaret för saneringen vilar på fastighetsägaren.

I enlighet med miljömålet om giftfri miljö har förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd genomfört en inventering av byggnader i Kungsbacka där det kan förekomma PCB i fog- och golvmassor. Sammanlagt har 148 objekt inventerats i Kungsbacka. 13 objekt har sanerats, medan sanering av två objekt återstår. Totalt har 190 kilo PCB omhändertagits.

PCB I SVERIGE

PCB står för polyklorerade bifenyler vilket är ett samlingsnamn för en grupp ämnen. Det är en grupp svårnedbrytbara organiska föreningar.

PCB har använts som mjukgörare i fog- och golvmassor i byggnader som uppförts, byggts om eller renoverats under åren 1956-1973. Det finns till exempel också i isolerrutor, transformatorer och småkondensatorer i lysrörsarmaturer där de använts delvis på grund av sin stabilitet.

SPRIDNING AV PCB

PCB kan läcka ut i miljön i form av partiklar från fogmassorna i fasaden. Det kan också spridas från golvmassor som tvättas med exempelvis högtryckstvätt. Mycket PCB-haltigt rivningsmaterial har dessutom hamnat på vanliga sop- och tippar under årens lopp, där PCB sedan läcker ut i miljön. Idag finns spår av PCB överallt i naturen.

PCB I MILJÖN

PCB är fettlösligt, stabilt och bryts ned mycket långsamt. Det innebär att den kommer att finnas i miljön under lång tid och det lätt tas upp av levande organismer och lagras i fettvävnaden hos djur och människor.

I Sverige får vi i oss PCB främst via fet fisk från Östersjön.

FARAN MED PCB

PCB kan ge störningar i djurs förmåga att fortplanta sig vilket man bland annat sett hos sälar. Hos människor kan PCB påverka nervsystemet och immunförsvaret och även ge inlärningssvårigheter.

Vissa PCB-föreningar har stora likheter med dioxiner och kan bidra till att man får cancer.

FÖRBUD MOT PCB

1972 förbjöds användning av PCB i golv- och fogmassor i Sverige. Ett totalförbud för PCB infördes 1995. Problemet med PCB i byggnader uppmärksammades på allvar i slutet av 1990-talet. I samband med detta åtog sig byggsektorn att frivilligt inventera PCB i byggnader och sanera bort PCB-haltiga material som innebär stor risk för hälsa och miljö.

INVENTERING AV PCB

År 2007 gav regeringen ut en förordning om PCB. Förordningen omfattar bestämmelser om "PCB-produkter" vilket också omfattar andra ämnen som har en liknande kemisk struktur och som används på liknande sätt som PCB och som har liknande effekter på människors hälsa och miljö.

Enligt förordningen ska den som äger en byggnad eller annan anläggning där fogmassa eller halkskyddad golvmassa kan ha använts vid uppförande eller renovering åren 1956-1973 undersöka om fogmassan eller golvmassan är en PCB-produkt.

Redovisning av denna inventering skulle senast den 30 juni 2008 ske till tillsynsmyndigheten som är kommunens förvaltning för Miljö & Hälsoskydd.

SANERING AV PCB

Fog- och golvmassor med mer än 0,05 viktprocent PCB ska vara sanerade senast 30 juni 2014 eller 30 juni 2016, beroende på vilken typ av byggnad eller anläggning det är och när det är byggt eller renoverat (med undantag för de flesta en- och tvåbostadshus). I byggnad eller anläggning som innehåller 0,005-0,05 viktprocent PCB ska sanering ske i samband med renovering, ombyggnad eller rivning. Den som ansvarar för saneringen är fastighetsägaren. Sanering får ske efter anmälan till Miljö & Hälsoskydd.

För PCB-produkter, eller varor som innehåller, har innehållit eller har behandlats med en PCB-produkt, där sane-

PCB-sanering på Rosengatan våren 2010.

ring inte krävs till ett visst datum finns dock särskilda regler kring märkning och bortforslande, eller vid byggnads- eller rivningsåtgärd, och att det klassas som farligt avfall.

PCB I KUNGSBACKA

I enlighet med miljömålet om giftfri miljö har förvaltningen för Miljö & Hälsoskydd genomfört en inventering av byggnader i Kungsbacka där det kan förekomma PCB i fogmassor. 2002 kontrollerades kommunens byggnader via en begäran till förvaltningen för Service. Deras redovisning angav att det inte fanns några fogmassor med PCB i kommunens fastighetsbestånd.

2005 gjordes ett utskick till alla fastighetsägare i kommunen vilka har byggnader som är uppförda under åren 1956-1973 med uppmaning om att inventera fastigheterna med avseende på PCB.

RESULTAT AV INVENTERING

Sammanlagt har Miljö & Hälsoskydd fått redovisning över

148 inventerade objekt. Ett objekt kan utgöras av fastigheter, byggnader, lokaler och anläggningar.

Detta inkluderar även byggnader där fastighetsägare har inventerat utan att Miljö & Hälsoskydd gjort utskick. Av 148 objekt fanns:

- 123 objekt där PCB inte har påvisats.
- 13 fastigheter som har sanerats helt eller delvis.
- 2 fastigheter där sanering helt eller delvis kvarstår.
- 11 objekt där PCB påträffats men som inte omfattas av kraven på sanering till ett visst datum.

Hittills har redovisningen visat på ett omhändertagande av totalt cirka 190 kilo PCB. ●

KÄLLOR

Foldern *Inventera och sanera PCB* (SABO 2008)
Webbplatsen www.sanrapcb.nu